

ΒΗΜΑgazzino

*The
Golden
Girl*

ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΟΥ

Η ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ
ΠΡΩΤΑΘΛΗΤΡΙΑ
ΚΩΠΗΛΑΣΙΑΣ ΕΠΙΛΕΓΕΙ
ΤΑ ΩΡΑΙΟΤΕΡΑ
ΡΟΥΧΑ ΤΗΣ ΑΝΟΙΞΗΣ,
ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΖΕΤΑΙ
ΜΕ ΦΟΝΤΟ ΤΟ
ΛΙΠΕΡΑΝΤΟ ΓΑΛΑΖΙΟ
ΚΑΙ ΜΙΛΑΕΙ ΓΙΑ ΤΟΥΣ
ΥΨΗΛΟΥΣ ΣΤΟΧΟΥΣ
ΤΗΣ ΜΕ ΑΦΟΡΜΗ
ΤΟΥΣ ΕΠΟΜΕΝΟΥΣ
ΟΛΥΜΠΙΑΚΟΥΣ
ΑΓΩΝΕΣ ΣΤΟ ΠΑΡΙΣΙ

ΠΑΤΡΙΚ ΜΕΖΟΝΑΒ Ο ΓΑΛΛΟΣ ΠΡΕΣΒΗΣ ΣΤΗΝ ΑΘΗΝΑ ΣΕ ΜΙΑ ΑΠΟΚΛΕΙΣΤΙΚΗ ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ
ΚΑΙΜΑΤΙΚΗ ΑΛΛΑΓΗ ΤΕΛΕΥΤΑΙΟΣ ΚΩΔΩΝΑΣ ΚΙΝΔΥΝΟΥ ΓΙΑ ΤΟΝ ΑΜΑΖΟΝΙΟ
ΒΑΓΓΕΛΗΣ ΧΡΟΝΗΣ Ο ΓΝΩΣΤΟΣ ΠΟΙΗΤΗΣ ΜΙΛΑΕΙ ΓΙΑ ΤΟ ΣΥΝΟΛΟ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ ΤΟΥ

ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΟΥ

*«Μόλις κατάφερα
τον έναν στόχο
έβαλα τον επόμενο»*

Το χρυσό κορίτσι της ελληνικής κωπηλασίας μιλάει για την αξία του αγώνα, για τα όνειρά της αλλά και για τις δύσκολες στιγμές της δυναμικής πορείας της.

ΑΠΟ ΤΗΝ **ΕΡΗ ΒΑΡΔΑΚΗ**
ΦΩΤΟΓΡΑΦΟΣ **ΟΛΥΜΠΙΑ ΚΡΑΣΑΓΑΚΗ**
STYLING **ΗΡΩ ΤΣΟΥΡΙΟΥ**

Κυριακή μεσημέρι. Η Ευαγγελία Αναστασιάδου έχει μόλις πριν από μισή ώρα τελειώσει την προπόνησή της κι όμως είναι ακριβής στο ραντεβού μας για τη συνέντευξη και τη φωτογράφησή της στους εμβληματικούς χώρους του Island. Το χρυσό κορίτσι της ελληνικής κωπηλασίας, παγκόσμια πρωταθλήτρια K23 και δευτεραθλήτρια Ευρώπης στις γυναίκες, πριν ακόμη κλείσει τα 21 της χρόνια, αρχικά σε κερδίζει με την ευγενική ομορφιά της. Χρειάζονται βέβαια λίγα λεπτά κοντά της για να καταλάβεις ότι η αθλήτρια με τα λευκοπέπτα χαρακτηριστικά, τα ξανθά μακριά μαλλιά και τα μπλε μάτια κρύβει μια καρδιά πρωταθλήτη. Το περασμένο καλοκαίρι και συγκεκριμένα τον Ιούνιο του 2022, τρεις μόλις εβδομάδες πριν από το Παγκόσμιο Πρωτάθλημα K23 που διεξήχθη στο Βαρέζε της Ιταλίας, καθώς έκανε προπόνηση τραυματίστηκε σοβαρά. «Για την ακρίβεια, ήμουν μέσα στη βάρκα και δεν μπορούσα καν να σηκώσω το χέρι μου και να πιάσω το κουπί» αναφέρει. «Ήταν σοβαρά τα πράγματα. Με μετέφεραν στο νοσοκομείο και η μαγνητική έδειξε ρήξη τένοντα. Σε τρεις εβδομάδες ήταν το Παγκόσμιο Πρωτάθλημα και εγώ ούτε ένα ποτήρι με νερό δεν μπορούσα να

κρατήσω, όχι να αγωνιστώ. Ενιωθα λοιπόν ότι έχανα τα πάντα. Είχα πέσει πολύ ψυχολογικά και την ίδια στιγμή πονούσα αφάνταστα».

Και όμως η Ευαγγελία δεν το έβαλε κάτω. «Ήξερα ότι έπρεπε να σταθώ δυνατή. Κάθε πρωί ξυπνούσα μαζί με την Εθνική Ομάδα και κατέβαινα και εγώ στην προπόνηση. Ελεγα “δεν πειράζει που δεν μπορώ να μπω στη βάρκα, που το χέρι μου είναι δεμένο, θα προπονηθώ στο ποδήλατο”. Και έτσι σιγά-σιγά, ημέρα με την ημέρα, ο πόνος άρχισε να υποχωρεί κάπως. Τρεις ημέρες πριν από το Βαρέζε μπήκα ξανά στη βάρκα και έλεγα μέσα μου “θα πας στην Ιταλία, θα μπεις στους αγώνες και θα τρέξεις για οκτώ λεπτά, θα βάλεις όλες σου τις δυνάμεις και μη σε νοιάζει! Ας τερματίσεις και ας κάνεις εγχείρηση μετά, αρκεί να τρέξεις αυτόν τον αγώνα και να μη σε εγκαταλείψει το χέρι σου».

Και η Ευαγγελία Αναστασιάδου όχι μόνο έτρεξε τον αγώνα αλλά στις 30 Ιουλίου κατέκτησε το χρυσό μετάλλιο στον τελικό του σκιφ ελαφρών βαρών στο Παγκόσμιο Πρωτάθλημα K23. Δύο εβδομάδες αργότερα, στις 14 Αυγούστου, πέτυχε έναν ακόμη άθλο, με την πρώτη μεγάλη της διάκριση και στην κατηγορία των γυναικών: κέρδισε το αργυρό μετάλλιο στο Ευρωπαϊκό Πρωτάθλημα Κωπηλασίας του Μονάχου.

Φόρεμα Rotate, Simple
Characters Boutique Athens.
Γάντια Nika, nika.shop.
Σκουλαρίκια Ella Bartlow,
Aesthet Boutique Athens.

ΠΑΤΡΙΚ ΜΕΖΟΝΑΒ

«Η σχέση Γαλλίας - Ελλάδας είναι μια φιλία με ποσὴν πασιές ρίζες»

Ο πρέσβης της Γαλλίας στην Ελλάδα φωτογραφίζεται και μιλάει για τους ισχυρούς ιστορικούς δεσμούς που ενώνουν τις δύο χώρες, για τις εξελίξεις στο διεθνές περιβάλλον και για τις προσωπικές του εντυπώσεις από την εδώ παραμονή του.

ΑΠΟ ΤΗ ΜΑΡΙΑΕΝΑ ΓΕΡΑΝΤΩΝΗ
ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΕΣ ΑΝΔΡΕΑΣ ΣΙΜΟΠΟΥΛΟΣ

Η ελληνογαλλική φιλία έχει ρίζες και ιστορία και η Γαλλία δεν εγκατέλειψε ποτέ την Ελλάδα, ακόμη και στις πιο σκοτεινές της ώρες. Για αυτή τη σχέση που παραμένει ακλόνητη στον χρόνο αλλά και πιο ενισχυμένη από ποτέ, μίλησε στο BHMAGAZINO ο πρέσβης της Γαλλίας στην Ελλάδα, Πατρικ Μεζονάβ. Μας υποδέχθηκε στο υπέροχο νεοκλασικό αρχοντικό Merlin de Douai, έδρα της πρεσβείας της Γαλλίας στην Ελλάδα, η οποία – όπως αναφέρει – έχει ξεπεράσει τις αλληπάλληλες και διαφορετικές κρίσεις με αποφασιστικότητα. Αναλύει τις περιφερειακές και διεθνείς προκλήσεις, τον «απρόβλεπτο» γείτονα, αλλά και τη σημασία της στρατηγικής εταιρικής συμφωνίας μεταξύ Παρισιού και Αθήνας. «Αποτελεί το ελάχιστο δείγμα σεβασμού να μάθω τη γλώσσα αυτού του λαού που με φιλοξενεί» ομολογεί, ενώ μας εκμυστηρεύεται πόσο θαυμάζει τις διαφορετικές ομορφιές της χώρας μας και την εγκαρδιότητα του ελληνικού λαού.

Βρίσκαστε στο πόστο της Αθήνας εδώ και τέσσερα χρόνια, σε ένα μέρος πολύ γνώριμο για εσάς. Το 2004 βρεθήκατε ως Σύμβουλος Α' στην πρεσβεία. Πόσο έχει αλλάξει η Ελλάδα από εκείνη την εποχή μέχρι σήμερα;

«Η Ελλάδα έχει αλλάξει στη διάρκεια αυτών των 15 ετών. Θεωρώ ότι υπάρχει σήμερα λιγότερο κέφι, λιγότερη ανεμελιά. Σίγουρα η κρίση ήταν πολύ βαθιά και υπάρχουν ακόμη και σήμερα σημάδια της στην ελληνική κοινωνία, η οποία υπέφερε πολύ στη διάρκεια αυτών των ετών. Όμως έχω βάσιμες ελπίδες ότι βρισκόμαστε στην έξοδο της κρίσης. Το βλέπουμε άλλωστε στους δείκτες της ελληνικής οικονομίας που σηματοδοτούν ότι η Ελλάδα επιστρέφει και βρίσκεται σε τροχιά ομαλοποίησης. Οι οικονομικές της επιδόσεις είναι καλές. Η κοινωνία εξελίχθηκε πολύ, ενώ η ψηφιοποίηση σημείωσε θεαματική πρόοδο. Εκτός αυτού, η Ελλάδα πέρασε και άλλες κρίσεις πρόσφατα, όπως τη μεταναστευτική και την υγειονομική, ενώ υπάρχει πάντα και η απειλή του τούρκου γείτονα. Συνεπώς η Ελλάδα ξεπερνά τις κρίσεις με μεγάλη αποφασιστικότητα και, παρά τις δυσκολίες, είναι όρθια και αυτό αποτελεί καλό νέο όχι μόνο για την ίδια αλλά και για το σύνολο της ΕΕ».

Οι σχέσεις ωστόσο με τη Γαλλία θα λέγαμε ότι όχι μόνο έμειναν αναλλοίωτες, αλλά πλέον είναι πιο ισχυρές από ποτέ. Ο Εμανουέλ Μακρόν και ο Κυριάκος Μητσοτάκης έχουν άλλωστε πολλές φορές επιβεβαιώσει το εξαιρετικό επίπεδο στις διμερείς σχέσεις.

«Επιβεβαιώνω ότι οι γαλλο-ελληνικές σχέσεις βρίσκονται σε ένα πολύ υψηλό επίπεδο σήμερα, γεγονός που φανερώνεται ιδιαίτερα από την προσωπική σχέση των κ.κ. Μακρόν και Μητσοτάκη. Είναι αλήθεια ότι κάναμε πολλά εδώ και τρία χρόνια προκειμένου να ισχυροποιήσουμε αυτή τη σχέση, να τη συνοψίσουμε, φυσικά στον τομέα της Αμυνας και όχι μόνο. Πιστεύω ότι η στρατηγική συνεργασία μεταξύ των δύο χωρών είχε μια επίδραση στο σύνολο των σχέσεων: σε επίπεδο οικονομικό, πολιτιστικό και, επίσης, γλωσσολογικό – χαίρομαι που η εκμάθηση της γαλλικής γλώσσας καταγράφει ανοδική πορεία – και ναι, οι σχέσεις είναι εξαιρετικές».

Η ενίσχυση της ασφάλειας της Ελλάδας μέσα από τη στρατηγική εταιρική συμφωνία με τη Γαλλία. Έχουμε τις φρεγάτες Belharra, έχουμε τα Rafale, ποιο είναι κατά τη γνώμη σας το επόμενο βήμα;
«Πιστεύω ότι η στρατηγική εταιρική συμφωνία είναι ένα πλαίσιο συνεργασίας. Και έχω εντυπωσιαστεί από τη στιγμή που υπογράψαμε τη συμφωνία, εδώ και πάνω από έναν χρόνο, ότι οι ανταλλαγές σε όλους τους βασικούς τομείς – τον Στρατό, το Ναυτικό, την Αεροπορία – σημείωσαν μεγάλη πρόοδο. Και άρα μέσα σε αυτό το πλαίσιο εργαζόμαστε γιατί; Πρώτον για να ενισχύσουμε, χάρη στη συνεργασία, τις ικανότητες των ελληνικών Ενόπλων Δυνάμεων, αλλά και για να έχουμε έναν γαλλικό και ελληνικό στρατό άψογα διαλειτουργικούς. Γιατί αυτό που πιστεύουμε είναι ότι η Ελλάδα – λόγω της γεωγραφικής της θέσης – καλείται να γίνει ο κύριος παράγοντας ασφάλειας και σταθερότητας στην περιοχή. Άρα είναι προς το συμφέρον της Ελλάδας σε σχέση με το περιφερειακό της περιβάλλον, αλλά είναι επίσης προς το συμφέρον της Γαλλίας σε σχέση με τις διεθνείς ευθύνες της σε αυτή την περιοχή».

Σε ποιον βαθμό θα συνδράμει η Γαλλία τη χώρα μας σε περίπτωση που δεχθεί επίθεση;

«Πρόκειται για μια φιλόδοξη στρατηγική συνεργασία. Υπάρχει μια ρήτρα αμοιβαίας συνδρομής που προβλέπει πράγματι ότι η Γαλλία θα βοηθήσει την Ελλάδα εάν η εδαφική της ακεραιότητα θα βρεθεί σε κίνδυνο. Την ίδια ώρα, πιστεύω ότι πρέπει να δούμε αυτή τη στρατηγική συμφωνία ως ένα εργαλείο αποτροπής. Το γεγονός ότι η Γαλλία θα συνδράμει την Ελλάδα αποτελεί και ένα σήμα προς όλες τις χώρες που με τον έναν ή τον άλλον τρόπο θα ήθελαν να θέσουν σε κίνδυνο την εδαφική ακεραιότητα της Ελλάδας. Συνεπώς, πιστεύω στην αξία της αποτροπής που παρέχει αυτή η στρατηγική συνεργασία».

Το Παρίσι έχει αυξήσει τη στρατιωτική του παρουσία στην Ανατολική Μεσόγειο. Σκέπτεστε κάποια πιο μόνιμη και διευρυμένη παρουσία στην Κύπρο;

«Αυτό που θέλω να τονίσω αρχικά είναι ότι η στρατιωτική παρουσία της Γαλλίας στην περιοχή είναι πολύ σημαντική. Μπορεί να μην είναι ευρέως γνωστό, αλλά η Ελλάδα φιλοξενεί κάθε χρόνο 40 ενδιάμεσες στάσεις του Πολεμικού Ναυτικού της Γαλλίας, κυρίως στη Σούδα στην Κρήτη, αλλά επίσης στον Πειραιά, στη Ρόδο και στην Αλεξανδρούπολη, η οποία κατέχει μια στρατηγική θέση που γίνεται πιο έντονη. Σε ό,τι αφορά την Κύπρο, η Γαλλία είναι ένας παράγοντας ασφάλειας, καθώς διαθέτουμε στην Κύπρο μόνιμα μέσα, όπως μια γαλλική φρεγάτα σε μόνιμη βάση».

Ποια είναι η θέση της Γαλλίας για την προκλητικότητα της Τουρκίας, η οποία βλέπουμε ότι έχει εκνευρίσει και τις ΗΠΑ;

«Πιστεύω ότι η Γαλλία είναι πολύ ξεκάθαρη σε αυτό το θέμα. Η Ελλάδα κατέχει κυρίαρχα δικαιώματα που της απονεμήθηκαν από την Ιστορία αλλά και από το γεγονός ότι έχει προχωρήσει στη Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για το Δίκαιο της Θάλασσας. Η κατάσταση της Ελλάδας σε νομικό επίπεδο είναι απόλυτα ξεκάθαρη. Και κυρίως, το μήνυμα που μετέφερε ο γάλλος πρόεδρος πρόσφατα είναι η ιδέα ότι η Ελλάδα είναι μια ευρωπαϊκή χώρα και άρα, εάν η κυριαρχία της Ελλάδας απειλείται από οποιονδήποτε, είναι η κυριαρχία της Ευρώπης στο σύνολό της η οποία απειλείται».

Η Τουρκία επλήγη από έναν τερατώδη σεισμό. Στις πληγείσες περιοχές οι εικόνες είναι απερίγραπτες. Θα είδατε σίγουρα τις σκηνές. Πιστεύετε ότι η κατάσταση περιπλέκει τα σχέδια του τούρκου προέδρου; Μετά από αυτή την καταστροφή ο Ερντογάν θα εγκαταλείψει την προκλητική του συμπεριφορά προς την Ελλάδα;

«Είμαι πολύ χαρούμενος που το σύνολο των ευρωπαϊκών χωρών, και όχι μόνο, έδειξαν την αλληλεγγύη τους σε σχέση με την Τουρκία και τον συριακό λαό. Αυτό δημιουργεί νέα δεδομένα. Σε αυτό το πλαίσιο και καθώς υπάρχει ένα τόσο μεγάλο κύμα αλληλεγγύης και βοήθειας προς την Τουρκία αυτή την ώρα, δεν βλέπω στις επόμενες εβδομάδες και μήνες επιστροφή σε μια επιθετική Τουρκία σε σχέση με οποιονδήποτε και κυρίως σε σχέση με την Ελλάδα. Πιστεύω ότι μπορούμε να διδαχθούμε από την παρούσα κατάσταση και θεωρώ ότι ο τούρκος πρόεδρος θα επιδείξει ευαισθησία σε όλες αυτές τις ενδείξεις αλληλεγγύης και φιλίας που είδαμε να διαδραματίζονται».

● Στο όριο. Τμήμα αποψιλωμένης δασώδους περιοχής στην Ουρουαρά στον Βορρά του Αμαζονίου.

ΤΟ ΤΕΛΟΣ ΤΟΥ ΑΜΑΖΟΝΙΟΥ

Καθώς πρόσφατες επιστημονικές μελέτες δείχνουν ότι το μέλλον του απέραντου δάσους της βροχής κρέμεται από μια κλωστή, μελετητές και επιστήμονες επιχειρούν να κρούσουν έναν τελευταίο κώδωνα κινδύνου.

ΑΠΟ ΤΟΝ
ΜΑΡΚΟ ΚΑΡΑΣΑΡΙΝΗ

Η Λουσιάνα Βάνα Γκάτι ερευνά το δάσος του Αμαζονίου εδώ και πάνω από δύο δεκαετίες. Μελετήτρια της κλιματικής αλλαγής στο Εθνικό Ινστιτούτο Ερευνας Εδάφους της Βραζιλίας, τεκμηριώνει όλα αυτά τα χρόνια την πορεία της πλανητικής υπερθέρμανσης με τακτικές πησίες για τη συλλογή δειγμάτων αέρα και τη μέτρηση της σύνθεσής του σε διαφορετικά σημεία του

απέραντου αυτού οικοσυστήματος. Όταν το 2021 αποφάσισε να δημοσιεύσει τα πορίσματα της επίπονης αυτής εργασίας στην επιστημονική επιθεώρηση «Nature», το άρθρο της προκάλεσε παγκόσμια αίσθηση. Σύμφωνα με τα δεδομένα, το ισοζύγιο εκπομπών είχε αναστραφεί: η απορρόφηση διοξειδίου του άνθρακα από την ατμόσφαιρα υπολειπόταν πλέον της απελευθέρωσής του. Δεκαετίες καταστροφής, κοπής, εμπρησμών και εισχώρησης του ανθρώπι-

νου στοιχείου στα ενδότερα του απέραντου δάσους είχαν πλέον περιορίσει σε τέτοιο βαθμό την ικανότητά του να δεσμεύει τα αέρια θερμοκηπίου ώστε η λειτουργία του αυτή βρισκόταν σε οριακό σημείο. Διάφορες συζητήσεις, υπολογισμοί και διαξιφισμοί ακολούθησαν. Ωστόσο, όπως επισημαίνει ο Αλεξ Κουάντρος σε πρόσφατο άρθρο του στο περιοδικό των «New York Times», το ουσιαστικό συμπέρασμα είναι ένα: αν το δάσος του Αμαζονίου πάψει να

αποτελεί τον παγκόσμιο εξισορροπιστή του κλίματος, η πλανητική υπερθέρμανση καθίσταται μη αναστρέψιμη.

Η ιστορροπία του τρόμου

Ο «πνεύμονας της Γης» καταλαμβάνει μια τεράστια έκταση 5,5 εκατομμυρίων τετραγωνικών χιλιομέτρων που καλύπτουν σχεδόν ολόκληρο το βόρειο τμήμα της Νότιας Αμερικής. Υπολογίζεται ότι περιλαμβάνει 390 δισεκατομμύρια δέντρα από 16.000 διαφορετικές ποικιλίες και στην ανεξερεύνητη καρδιά του διαβιούν 1 εκατομμύριο είδη άγνωστα έως σήμερα στην επιστήμη. Αποτελεί κομβικό παράγοντα του κλίματος της Γης, καθώς παίζει κίριο ρόλο στη δημιουργία υδρατμών, στη μείωση της

θερμοκρασίας σε όλη του την τεράστια έκταση και στην άντληση διοξειδίου του άνθρακα από τον αέρα. Ένα οικοσύστημα ηλικίας άνω των 10 εκατομμυρίων ετών, ωστόσο, κινδυνεύει να εξαφανιστεί μέσα σε μόλις μισό αιώνα. Η διαρκώς επιταχυνόμενη εκμετάλλευσή του από το 1985 και μετά, η παράνομη υλοτόμηση και η μετατροπή του σε αγροτοκτηνοτροφικές εκτάσεις έχουν οδηγήσει στην αποψίλωση σχεδόν του ενός πέμπτου του. Σύμφωνα με μελέτη της μη κυβερνητικής οργάνωσης WWF, αν ο σημερινός ρυθμός εκχέρσωσης δεν αναχαιτιστεί, το 2030 το 27% του Αμαζονίου θα είναι γυμνό από δέντρα, καταφέροντας ένα μοιραίο πλήγμα στην ελπίδα αποφυγής ερημοποίησης

του πλανήτη. Ο βραζιλιάνος μετεωρολόγος Κάρλος Νόμπρε έλεγε στο «New York Times Magazine» ότι η απώλεια του 20%-25% του αρχικού δάσους θα σημαίνει την αδυναμία του να διατηρήσει τη σταθερότητά του ως συστήματος. Εντός μερικών δεκαετιών από την παρέλευση του σημείου καμπίς, η λεκάνη του Αμαζονίου θα χάσει το μεγαλύτερο μέρος της βλάστησής της μετατρέπόμενη σε σαβάνα. Καθώς το δάσος επηρεάζει τη γεωγραφία των βροχοπτώσεων σε ολόκληρη τη Νότια Αμερική, μια τέτοια μεταβολή θα έχει ανυπολόγιστο αντίκτυπο σε κρίσιμα μεγέθη όπως είναι το λιώσιμο των πάγων της Γροιλανδίας και το ακόμη πιο επίφοβο των μόνιμων παγετώνων της Αρκτικής.

Ο “πνεύμονας της Γης” καταλαμβάνει μια τεράστια έκταση 5,5 εκατ. τ.χλμ. που καλύπτουν σχεδόν ολόκληρο το βόρειο τμήμα της Ν. Αμερικής. Υπολογίζεται ότι περιλαμβάνει 390 δισ. δέντρα από 16.000 διαφορετικές ποικιλίες και στην ανεξερεύνητη καρδιά του διαβιούν 1 εκατ. είδη άγνωστα έως σήμερα στην επιστήμη

Εργαζόμενος του Ινστιτούτου για το Περιβάλλον και τις Ανανεώσιμες Πηγές επιθεωρεί κορμούς κομμένους από το δάσος της βροχής σε προιονιστήριο.

USLEI/MARCELINO/REUTERS

Η μελετήτρια της κλιματικής αλλαγής Λουσιάν Γκάπι τεκμηρίωσε με πολυετή έρευνα την αυξανόμενη αδυναμία του Αμαζονίου να φιλτράρει το παραγόμενο διοξείδιο του άνθρακα.

Απελευθέρωση του παγιδευμένου σε αυτούς μεθανίου, άνοδος της στάθμης των ωκεανών, έκθεση του ανθρώπου σε μικρόβια σε ύπνωση για ολόκληρους γεωλογικούς αιώνες αποτελούν μερικές από τις συνέπειες της εξέλιξης αυτής. Το χειρότερο όλων, επεσήμανε στον Κουάντρος ο Στίβεν Πάκαλα, καθηγητής Οικολογίας και Εξελικτικής Βιολογίας του Πανεπιστημίου του Πρίνστον, αφορά την αποδέσμευση του άνθρακα που κατακρατεί το δάσος της βροχής: 120 δισεκατομμύρια τόνοι, το αντίστοιχο δέκα ετών εκπομπών αερίων, θα καταστήσουν οριστικά ανέφικτη την επίτευξη των Συμφωνιών του Παρισιού για τη συγκράτηση της ανόδου της παγκόσμιας θερμοκρασίας στους 2 βαθμούς Κελσίου.

Η Δικτατορία των «grileiros»

Στην πράξη, η καταστροφή του Αμαζονίου είναι έργο της βραζιλιάνικης δικτατορίας η οποία το 1964 έδειξε τις παρθένες περιοχές του βροχοδάσους ως διέξοδο από τη φτώχεια. Το Εθνικό Ινστιτούτο Εποικισμού και Αγροτικής Μεταρρύθμισης δημιουργήθηκε με την προοπτική να προωθήσει την εκμετάλλευση των γεωργικών δυνατοτήτων του. Πλην της άφθονης ξυλείας, η εκκαθάριση της ζούγκλας θα πρόσφερε νέα εδάφη προς καλλιέργεια και πρόσβαση στα πλούσια κοιτάσματα ορυκτών και μεταλλευμάτων στο υπέδαφος της λεκάνης του Αμαζονίου. Τηλεοπτικές διαφημίσεις προσέλκυαν άπορους εργάτες με την υπόσχεση γης και ελευθερίας. Ωστόσο, η

διαχείριση του νέου συνόρου τα επόμενα 50 χρόνια λίγο απείχε από τις πρακτικές του Φαρ Ουέσι. Ο Ματ Σάντι περιέγραφε το 2019 στο «Time» τις σκιώδεις διαδικασίες με τις οποίες γίνεται ο σφετερισμός της γης των ιθαγενών κατοίκων που αποτελεί ακόμη το 23% των δασικών εκτάσεων. Τις παράνομα καθορισμένες αυτές γαιοκτησίες οι λεγόμενοι «grileiros» («άρπαγες») τις πωλούν σε φτωχούς αγρότες έναντι μερικών εκατοντάδων δολαρίων. Εκείνοι, με τη σειρά τους, αφού κόψουν τα δέντρα, εγκαθίστανται σε αυτοσχέδια χωριά. Όταν οι κοινότητες αποκτήσουν τις βασικές δομές (τρεχούμενο νερό, ηλεκτροδότηση, επικοινωνίες), καταφθάνουν πλούσιοι επενδυτές οι οποίοι ενοποιούν τα αγροκτήματα σε εκτεταμένες

ιδιοκτησίες προς εκτροφική βοοειδών ή σπορά σόγιας. Οι περισσότεροι μικροκτηματίες εξαναγκάζονται με θειτικό ή αθέμιτο τρόπο να εισχωρήσουν βαθύτερα στο δάσος προεκτείνοντας τη ζώνη της αποψίλωσης. Στη διάρκεια της πενηνταετίας αυτής, έγραψε ο Αλεξ Κουάντρος στο «New York Times Magazine» τον περασμένο Ιανουάριο, χάθηκε το 17% του δάσους του Αμαζονίου – έκταση σχεδόν διπλάσια εκείνης της Γερμανίας. Το 80% των εδαφών αυτών παραδόθηκαν στην κτηνοτροφία: ο Σάντι σημειώνει ότι μόνο στις περιοχές αυτές εκτρέφονται σήμερα 50 εκατομμύρια βοοειδή. Η Βραζιλία εξήγαγε το 2018 βόειο κρέας αξίας 6 δισεκατομμυρίων δολαρίων, το υψηλότερο καταγεγραμμένο από οποιαδήποτε άλλη

χώρα στα οικονομικά χρονικά. Αποδέκτες ήταν κράτη της Ασίας και της Αφρικής με λιγότερο αυστηρούς κανόνες εισαγωγής από τους ευρωπαϊκούς και, κυρίως, η Κίνα, προς την οποία κατευθύνεται και το σημαντικότερο μέρος της βραζιλιάνικης παραγωγής σόγιας. Η αγροβιομηχανία σήμερα αποτελεί το 29% του ΑΕΠ της χώρας – διόλου παράξενο, επομένως, που η κυβέρνηση Μπολσονάρο αντέστρεψε τις πολιτικές δασικής προστασίας της οκταετίας Λούλα αμέσως μετά την άνοδό της στην εξουσία. Τους πρώτους οκτώ μήνες του 2019 η αποκοπή δέντρων αυξήθηκε κατά 92%. Ακολούθησε ένα εφιαλτικό καλοκαίρι με 46.000 πυρκαγιές, μια άνοδος της τάξης του 111% σε σύγκριση με το 2018. Ο Μπολσονάρο προ-

έβη σε άτακτη υποχώρηση, διακήρυξε ότι «η προστασία των δασών της βροχής είναι καθήκον μας» και έστειλε τον στρατό και την πυροσβεστική στα μέτωπα της φωτιάς. Συνέβαλε σε αυτό και η διεθνής κατακραυγή, η οποία όμως δεν ήταν αρκετή για την αναστροφή της συνολικής πολιτικής. Το 2021 κόβονταν περίπου 1.000 δέντρα το λεπτό. Κοινωνικό ζήτημα, οικονομικές ανισότητες και περιβαλλοντικά προβλήματα εμπλέκονται αζεδιάλυτα. Ο εποικισμός του Αμαζονίου διοχετεύει στην ύπαιθρο στρώματα του πληθυσμού που αφαιρούνται από την κρίσιμη μάζα των δυσαρεστημένων των πόλεων: δεν είναι τυχαίο ότι η χαλάρωση των μέτρων κατά της αποψίλωσης παρατηρήθηκε στα χρόνια της

ΒΑΓΓΕΛΗΣ ΧΡΟΝΗΣ

«ΟΙ ΚΑΙΡΟΙ ΠΑΝΤΑ ΧΡΕΙΑΖΟΝΤΑΙ ΤΟΥΣ ΠΟΙΗΤΕΣ»

Ο ευθύβολος δημιουργός μιλάει για την περιπλάνησή του στον κόσμο των λέξεων, για τα δώρα της αρχαιότητας στην ευαίσθητη ισορροπία τού σήμερα και για την ακλόνητη πίστη του στις απλές στιγμές της ζωής.

ΑΠΟ ΤΗΝ **ΕΡΗ ΒΑΡΑΚΗ**
ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΕΣ **ΝΙΚΟΣ ΚΟΚΚΑΣ**

Ο Βαγγέλης Χρόνης είναι ένας ποιητής εικονοκλάστης, ένας ποιητής-ζωγράφος που αντί με χρώματα γεμίζει τον λευκό καμβά της σελίδας του με λέξεις. Σχεδόν μπορείς να τον φανταστείς να παρατηρεί τη ζωή γύρω του και να την καταγράφει κλείνοντας στο θαύμα μιας μικρής στιγμής μια συμπυκνωμένη φιλοσοφία ύπαρξης. Τα ποιήματά του, έμπλεα λες του ελληνικού φωτός, πολλές φορές με μια σχεδόν καθαφική διάθεση, αντλούν από το κλέος της αρχαιότητας, με τον ποιητή να αναμετρείται τελικά σε κάθε στίχο που εξυφάνει με το μυστήριο της ίδιας της ζωής. «Ο Βαγγέλης Χρόνης ξέρει καλά τον τόπο μας, γνωρίζει το μεγαλείο και το δράμα του, κάνει βουτιά στην αρχαιότητα και προσπαθεί το αδύνατο: να βρει το “φως της σκιάς”» γράφει για εκείνον εύστοχα ο γλύπτης Θεόδωρος Παπαγιάννης.

Ανθρωπος πολύπλευρος ο Βαγγέλης Χρόνης, υψηλόβαθμο στέλεχος του Ομίλου Λάτση από το 1971, πάντα έβρισκε χρόνο να γράφει, κρύβοντας όμως για χρόνια στο συρτάρι τα ποιήματά του. Το πλήρωμα του χρόνου ήρθε το 1999 όταν εκδόθηκε η πρώτη του ποιητική συλλογή «Ο σύμμαχος χρόνος» και το αναγνωστικό κοινό ανακάλυψε έναν ποιητή ευαίσθητο και δωρικό συνάμα που σκαλίζει γλυκά το θαύμα και ταυτόχρονα το αδιέξοδο της ανθρώπινης ύπαρξης. Εκτοτε ακολουθήσαν επτά ακόμη συλλογές που αγκαλιάστηκαν από αναγνώστες και κριτικούς. Το 2007 του απενεμήθη το βραβείο ποίησης της Ακαδημίας Αθηνών για το βιβλίο του «Νέοι στον Αδη» (2005), ενώ το 2016 τιμήθηκε με το Α' βραβείο Odysseus Award σε διεθνή λογοτεχνικό διαγωνισμό. Το ποιητικό του βιβλίο «Το φως της σκιάς» απέσπασε στην Ιταλία το βραβείο του XIV Διαγωνισμού Albergoandronico, το 2021, στην κατηγορία των Ξενογλωσσών ποιητικών συλλογών. Τον περασμένο Ιούνιο κυκλοφόρησε και ο τόμος «Αειθαλής χρόνος» (εκδ. Καστανιώτη), ο οποίος συγκεντρώνει τα πεζά του. Πρόκειται για κείμενα που έχουν δημοσιευθεί στο παρελθόν σε περιοδικά και εφημερίδες ή έχουν αποτελέσει ομιλίες σε εκδηλώσεις, με τον Βαγγέλη

Χρόνη τελικά να μιλάει για όλα όσα τον συγκινούν, όπως το μεγαλείο της φύσης που μπορεί να συμπεκνώνεται ακόμη και στο κουκούτσι ενός κορόμηλου. Μπορεί ακόμη να μας ταξιδεύει στην Ιμβρο με συνοδοιπόρο τη σεβάσμια μορφή του Οικουμενικού Πατριάρχη κ.κ. Βαρθολομαίου ή να μας καλεί αυθήκοους μάρτυρες σε προσωπικές κουβέντες του με τον Αλέκο Φασιανό ή με τον Μάνο Ελευθερίου. Τέλος, στις σελίδες του βιβλίου συναντά κανείς και το μονόπρακτό του με τίτλο «Και τώρα τι κάνουμε;», το οποίο παρουσιάστηκε στο Θέατρο Τέχνης τον Σεπτέμβριο του 2017. Πρόκειται για έναν θρήνο δωματίου, που μαρτυρά ότι ο βαθύς πόνος της απώλειας μπορεί ακόμη και τις πιο έσχατες στιγμές να συναντά ένα αβυσσαλέο χιούμορ, σκιαγραφώντας έτσι το δράμα και την κωμωδία της ίδιας της ζωής, αυτής που εξυμνεί ο Βαγγέλης Χρόνης, είτε ως ρηξικέλευθος ποιητής είτε και ως ικανότατος πεζογράφος.

Υστερα από αναβολές εξαιτίας της πανδημίας, στις 8 Μαρτίου παρουσιάσετε στο Ίδρυμα Θεοχαράκη τον τόμο «Βαγγέλης Χρόνης - Ποίηση 1999-2020», ο οποίος συγκεντρώνει το σύνολο της ποιητικής σας δημιουργίας, αλλά και τον τόμο «Αειθαλής χρόνος» (αμφότερα από εκδ. Καστανιώτη), ο οποίος περιέχει τα πεζά σας κείμενα. Διαβάζοντας συνολικά ξανά το έργο σας ανακαλύπτετε κομμάτια του εαυτού σας που μέχρι σήμερα δεν τα είχατε συνειδητοποιήσει;

«Δεν ανακαλύπτω καινούργια κομμάτια του εαυτού μου σε ό,τι έχει σήμερα ειπωθεί και αποτυπωθεί, θα έλεγα όμως με βεβαιότητα πως ξαναδιαβάζοντας ποιήματα ή πεζά μου κείμενα έρχονται στην επιφάνεια κάποιες συμπληρωματικές να τις χαρακτηρίσω σκέψεις που ένας Θεός ξέρει πού ήταν κρυμμένες ως σήμερα. Αν μάλιστα λάβουμε υπ' όψιν μας τη γνώση και την εμπειρία που αποκτά κανείς ενώ προχωράει ο χρόνος, τότε μπορούμε να μιλήσουμε για μια διεύρυνση των ήδη κατατεθειμένων ιδεών».

Αλήθεια, πώς ξεκίνησε η περιπλάνησή σας στον κόσμο των λέξεων; Θυμάστε το πρώτο σας ποίημα;

«Από πολύ μικρός μου άρεσε να παίζω με τις λέξεις. Ενώθα χαρά και ικανοποίηση φτιάχνοντας μικρά στιχάκια. Η φύση ήταν εκείνη που με παρακινούσε, κατά κύριο λόγο, να γράψω στίχους όπως “Τα χελιδόνια έκτισαν φωλιές/ στου κήπου τις κληματαριές” ή “Τα ποτάμια ποτίζουν τις ιτιές και τα καλάμια”. Δεν αποκλείεται, πάντως, να με είχαν επηρεάσει τα στιχάκια των ημερολογίων που είχαμε στα σπίτια μας τη δεκαετία του '50. Μεγαλώνοντας και πλουτίζοντας, όπως ήταν φυσικό, το λεξιλόγιό μου, έγραφα, από τις δύο πρώτες κιάλας τάξεις του Γυμνασίου, το θέμα της έκθεσης σε έμμετρο λόγο».

Στην καθημερινότητα ο άνθρωπος που παλεύει με νούμερα και αριθμούς και αποτελέσματα ως επιτελικό στέλεχος μεγάλου ομίλου πώς «συγκατοικεί» με τον ποιητή; Ποιος κάνει και ποιος κερδίζει από αυτή τη συνύπαρξη;

«Συγκατοικούν θα έλεγα αρμονικά από τη στιγμή που συνειδητοποιείς ότι η μία ιδιότητα βοηθάει την άλλη. Η σύγκλιση γίνεται σχεδόν αυτόματα. Εχω φτάσει στο σημείο όχι μόνο να μην ξεχωρίζω τις δύο ιδιότητές μου αλλά να τις θεωρώ ακόμα και συγγενικές. Σε καμία περίπτωση πάντως δεν θα έλεγα ότι η μία ιδιότητα λειτουργεί ή λειτουργεί σε βάρος της άλλης. Γιατί η ποίηση να εμποδίζει το στέλεχος μιας επιχείρησης σε σχέση με τη σωστή άσκηση των καθηκόντων του; Εχουμε άλλωστε πολλά παραδείγματα ανθρώπων που ασκώντας την ποίηση με πολύ θετικά αποτελέσματα υπηρετούσαν ταυτόχρονα σε μεγάλους οργανισμούς του δημόσιου ή του ιδιωτικού τομέα».

Η ποίησή σας διαποτίζεται από την ελληνική αρχαιότητα και την ιστορία. Γιατί στρέφεστε σε αυτές; Ποια είναι τα δώρα τους σε εσάς;

«Πράγματι, έχω μια ιδιαίτερη σχέση με την αρχαιολογία και την ιστορία, με συνέπεια οι σχετικές αναφορές μου να είναι πολλές και συχνές τόσο στον ποιητικό όσο και στον πεζό μου λόγο. Όπως επίσης μεγάλη είναι η αγάπη μου για τη ζωγραφική των αρχαίων αγγείων, των τοιχογραφιών και των γλυπτών, σε συνδυασμό πάντα με την αρχαία σκέψη. Αισθάνομαι όμως ταυτό-

χρονα τον αρχαίο κόσμο να λειτουργεί ως αφηρησία ώστε, συνδέοντάς τον με τη σημερινή εποχή, να κατανοώ με τρόπο εντελέστερο το παρόν. Η παράδοση επίσης έχει τεράστια σημασία για εμένα, ένας λαός που αγνοεί την παράδοση είναι ένας λαός χωρίς ταυτότητα. Αν και γνήσιος ελληνολάτρης, δεν αγνοώ τις αδυναμίες και τα λάθη του παρελθόντος αλλά και της σύγχρονης εποχής που φυσικό είναι να μας ταλαιπωρούν πολύ περισσότερο. Η αρχαιότητα, ωστόσο, δεν παύει να παραμένει ένα τεράστιο δώρο για όλους μας».

Η αρχαιότητα συμβαδίζει και με την ορθόδοξη παράδοση στο έργο σας.

«Ασφαλώς. Η ορθόδοξη παράδοση δεν είναι μια απλή και αόριστη έννοια που έχει ενσωματωθεί στη λαϊκή μας παράδοση. Είναι μια βαθιά ανάγκη του ανθρώπου να έρθει σε επαφή με το άγνωστο, με το θείο. Μην ξεχνάμε επίσης πως ανάμεσα στην κλασική αρχαιότητα και τον χριστιανισμό μεσολαβούν μόνο τέσσερις με πέντε αιώνες και παρά τις δυσκολίες που αντιμετώπισε – ο χριστιανισμός – παραμένει για είκοσι αιώνες ακμαίος, έστω και αν το “αγαπάτε αλλήλους” ελάχιστοι το ασπάζονται στην πράξη. Κάτι που επιβεβαιώνεται από τους σύγχρονους βάρβαρους πολέμους, όπως άλλωστε έχει επιβεβαιωθεί, δυστυχώς, σε όλες τις περιόδους της ιστορίας».

Την ίδια στιγμή η έννοια του χρόνου μοιάζει να διατρέχει την ποίησή σας «σαν ένα λιωμένο ρολόι παρμένο από ένα έργο του Νταλί», όπως γράφει χαρακτηριστικά ο Γιάννης Μετζίκοφ. Γιατί σας απασχολεί τόσο ο χρόνος;

«Δεν υπάρχει κανείς που να μην τον απασχολεί η έννοια του χρόνου. Μπορεί ο χρόνος να παραμένει μέσα στο Σύμπαν που μας περιβάλλει μια “μονάδα” απεριόριστη και απροσμέτρητη, αλλά για τις ανθρώπινες υπάρξεις είναι μια “μονάδα” σημαντικότερη γιατί είναι περιορισμένης διάρκειας. Ποιος δεν θα επιθυμούσε να ζήσει περισσότερο; Τα λιωμένα ρολόγια του Νταλί ή οι πίνακες ζωγραφικής με τα σταματημένα ρολόγια μπορούν να εκληφθούν ως μια “εικονογράφηση” ενός αντίστοιχου προβληματισμού. Τα πάντα είναι προφανώς θέμα ανάγνωσης. Αλλά στο τέλος, όπως και να τον “διαβάσεις” τον χρόνο, πάντα απροσμέτρητος θα είναι σε σχέση με τον ανθρώπινο χρόνο που έχει ημερομηνία λήξης».

Γράφετε στο ποίημά σας «Ο σύμμαχος χρόνος»: «Μ' έπεισαν πια οι καιροί/ τον χρόνο να αγγίξω/ και να τον κάνω σύμμαχο». Αλήθεια, τα έχετε καταφέρει;

«Τον χρόνο τον “αγγίζουμε” εκ των πραγμάτων με την ωρίμασή μας. Μεγάλη βέβαια η κουβέντα να κάνει κανείς τον χρόνο σύμμαχο, αλλά γιατί να τον κάνει και εχθρό; Όπως μάλιστα τον ταυτίζουμε αναγκαστικά με τον θάνατο, θεωρώ πως αξίζει να τον έχουμε σύμμαχο. Αν και οι συμμαχίες βέβαια διαφέρουν, όπως ακριβώς διαφέρουμε και όλοι οι άνθρωποι μεταξύ μας. Φαίνεται όμως πως όταν συμμαχείς μειώνεις τον φόβο του τέλους. Σε καμία περίπτωση όμως δεν θα βοηθούσε να ζητήσει κανείς μια μονομαχία μαζί του στα μαρμαρένια αλώνια, αφού είναι χαμένος εκ των προτέρων. Αλλά και όταν προσπαθούμε να τον ξεγελάσουμε με την τόλμη μας, είναι ίσως από φόβο που το κάνουμε. Τα “ίσως”, πάντως, έτσι ή αλλιώς, είναι πάρα πολλά».

Διαβάζοντας τα ποιήματά σας, σας φαντάζομαι στο Μητροπολιτικό Μουσείο να παρατηρείτε τη «Λυσιστράτη την Παναθη-